

ლიტერატურა და ლიტერატურის თეორია

ვნების ტყვეობაში: რასინის ფედრას მრავალშრიანი სამყარო

ია ხაჭაპურიძე

ia.khachapuridze@atsu.edu.ge

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქუთაისი, საქართველო

DOI: <https://doi.org/10.52340/atsu.2025.1.25.12>

სტატია შეეხება ჟან რასინის ტრაგედიას „ფედრა“, რომელიც ფრანგული კლასიციზმის შედეგად ითვლება. ნაშრომი იკვლევს „უდანაშაულო დამნაშავეს“ კონცეფციას ფედრას პერსონაჟის მაგალითზე. სტატიაში განხილულია, თუ როგორ შეძლო რასინმა ანტიკური სიუჟეტის ადაპტირება და მითოლოგიური პერსონაჟის გაადამიანურება. გაანალიზებულია ფედრას შინაგანი კონფლიქტი მოვალეობასა და ვნებას შორის, რომელიც საბოლოოდ მის ტრაგიკულ აღსასრულს იწვევს. სტატიაში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა იმ საკითხს, თუ რამდენად არის ფედრა თავისი ვნების მონა ან ბედისწერის მსხვერპლი. გამოკვლეულია სოციალური ნორმების, საზოგადოებრივი აზრის, გრძნობებისა და ბედისწერის როლის ფედრას „დანაშაულში“.

საკვანძო სიტყვები: გრძნობა, ვნება, მოვალეობა, ბედისწერა, დანაშაული, ტრაგიზმი, შინაგანი კონფლიქტი.

ჟან რასინის მიერ 1677 წელს დაწერილი ტრაგედია „ფედრა“ არის ფრანგული ლიტერატურის შედეგრი, რომელშიც ნაჩვენებია ადამიანის ემოციების სირთულეები, სიყვარული, ეჭვიანობა, დანაშაულის გრძნობა და ა.შ... მთავარი გმირი გახლავთ ქალი, რომელიც შთანთქმულია გერისადმი აკრძალული სიყვარულით.

ჟან რასინმა „ფედრა“ შექმნა იმ ძველ, ანტიკურ სიუჟეტთა საფუძველზე, სადაც ბრმა, ავბედითი სიყვარულის კატეგორია ერთიანად არღვევს ინდივიდს და ტრაგიკულს ხდის მის არსებობას.

კლასიციზმის ესთეტიკიდან გამომდინარე რასინი მხოლოდ ანტიკურ სიუჟეტებს მიმართავს, იგი არჩევანს აკეთებს არა ევრიპიდეს „გვირგვინოსან იპოლიტზე“ არამედ სენეკას „ფედრაზე“, თუმცა, მრავალი ინოვაციური გადაწყვეტის საფუძველზე, მოგვცა ფედრას სრულიად ახალი, ძველებისგან განსხვავებული მხატვრული სახე.

რასინის „ფედრა“ აგებულია ფრანგული კლასიციზმის ესთეტიკის დოგმატური მოთხოვნების საფუძველზე, რომელთაგან ამ ტრაგედიის

პერსონაჟების არჩევანის თავისუფლების პრობლემას უპირველესად განსაზღვრავს მოვალეობის კატეგორია.

თავისთავად მოვალეობის კატეგორია არ არის ცალსახა, იგი საოცრად განტოტვილია და ტრაგედიაში მართავს ყველას და ყველაფერს.

ძველი სიუჟეტები ფედრას შესახებ მთლიანად ბიბლიურ საბურველში იყო გახვეული. რასინმა შეძლო და მითოლოგიური ფედრა გააადამიანურა. რასინისეულ ტექსტში თითქმის არ მოგვეპოვება მითოლოგიური პასაჟები. დრამატურგმა იმდენად შეძლო თავად ფედრას მხატვრული სახის გაადამიანურება, რომ მკვლევართა უმეტესობა რასინის „ფედრას“ პერსონაჟში XVII საუკუნის ფრანგ ქალიშვილს ხედავენ. ჰუმანიზებულ ფედრაში გაასმაგებული ტრაგიზმით ეჯახება ერთმანეთს ინდივიდისა და სახელმწიფოს ინტერესები. ფედრა, რომელიც იძულებულია ანგარიში გაუწიოს თავსმოხვეულ მოვალეობის კატეგორიას, საერთოდ ვეღარ მართავს პირად გრძნობებს და ტრაგიკულად იღუპება.

რასინის „ფედრას“ მხატვრულმა სახემ გააჩინა გამოთქმა „უდანაშაულო დამნაშავე“. ზნეობრივად სპეტაკი ფედრას ქალურ არსებას ტრაგიკული ტკივილებით ავსებს და პარალელურად სპობს არჩევანის თავისუფლების ერთ-ერთი საზომი - ზნეობრიობა.

ზნეობრივად სუფთა ფედრასა და იპოლიტის, ისევე, როგორც არიციასა და თეზევსის შინაგან კონფლიქტს იწვევს, როგორც სიყვარულის კატეგორია, ასევე მოვალეობების მთელი ასხმა.

კვლევის საერთო კონტექსტიდან ნათლად იკვეთება შემდეგი: არჩევანის თავისუფლება ყველა ადამიანს აქვს, მაგრამ როგორ მოახერხებს იგი ამ თავისუფლების მოპოვებას, მიუხედავად ათასგვარი მიზეზისა, ეს მხოლოდ მასზეა დამოკიდებული.

მოვალეობა ბარიერად ეღობება ადამიანის ყოველ არჩევანს - ჭიდილი გრძნობასა და მოვალეობას შორის არის ამოსავალი წერტილი ფედრას უდანაშაულობისა და დამნაშავეობისა.

მთელი პიესის განმავლობაში, ფედრა ებრძვის თავის სურვილებს და იმ სოციალურ ნორმებს, რომლებიც გმობენ მის გრძნობებს, რაც მას უბიძგებს საბოლოოდ დამღუპველ ქმედებებამდე (Encinas Fons 2018, 44).

როგორც აღვნიშნეთ, რასინის ეს პიესა, ძირითადად, შთაგონებულია ანტიკურობის ორი ნაწარმოებით: ევრიპიდეს „გვირგვინოსანი იპოლიტოსი“ და სენეკას „ფედრა“, რომლებშიც ანტიკური მითოლოგია მთავარ როლს ასრულებს. როგორც ანტიკურობის ყველა პიესაში, რასინის „ფედრაშიც“ ადამიანი სრულიად უძლურია ბედისწერისა და ღვთაებების წინაშე, იმ გარეგანი ძალების წინაშე, რომლებიც ქმნიან ბერძნულ-რომაული ლიტერატურის საფუძველს.

ი. ხაჭაპურიძე

რასინის პიესაში არსებული ამ ტიპის ფატალურობის მნიშვნელობა მრავალ სამეცნიერო ნაშრომში განხილული საკითხია. თუკი საქმე ეხება ბედისწერის გარეგან ჩარევას, რომელიც აკონტროლებს პიესა "ფედრას" პერსონაჟებს, როგორ მოახერხა რასინმა ეს იდეა ქრისტიანულ სამყაროზე მოერგო, ქრისტიანობასთან კავშირში განეხილა? რატომ ავირჩიეთ რასინის ტრაგედიებს შორის მაინცადამაინც „ფედრა“ ამ კვლევისთვის?

ფატალურობასა და სასიყვარულო სწრაფვას შორის ამბივალენტურობა, ორმხრივობა, განსაკუთრებით კარგად ამ ტრაგედიაში ვლინდება.

როგორც ფრანგი მეცნიერი ფორესტიე ამბობს, არ არსებობს XIX საუკუნიდან ნაშრომი რასინის შემოქმედებაზე, რომელიც არ განიხილავს ბედისწერის გავლენასა და მნიშვნელობას რასინის პერსონაჟებზე, მათი რიცხვი ბევრია.

დავიწყოთ იმით, რომ გადავხედოთ კრისტიან დელმასის მიერ გაკეთებულ ანალიზს „ფედრაში“ ბედისწერის როლზე და დავადგინოთ, ეს გარეგანი ძალა რეალურად არსებობს თუ არა პიესაში.

დელმასი თავის ანალიზს იწყებს იმით, რომ ხაზს უსვამს განსხვავებას, რომელიც არსებობს XVII საუკუნის დრამასა და ანტიკურ ტრაგედიას შორის. მისი აზრით XVII საუკუნის რაციონალისტურ დრამას აქვს შედარებით მარტივი მოქმედება, ლოგიკური განვითარება და მასში არსებული კონფლიქტები „განსაკუთრებით ფსიქოლოგიური წყობისა“ (Delmas, Forestier 1995, 48). ანტიკურ ტრაგედიაში, პირიქით, ადამიანზე ყოველთვის დომინირებს გარეგანი ძალა (ბედი, ბედისწერა, ღმერთები), რომლის წინაშეც ის უძლური აღმოჩნდება. ჟორჟ ფორესტიეს თანახმად, ბევრ სამეცნიერო ნაშრომში ხშირად ციტირებულია ფრაზა, რომელსაც წარმოითქვამს ორესტე ანდრომაქეში (Forestier 1999, 13):

„Je me livre en aveugle au destin qui m'entraîne“/ „მე ბრმად ვემორჩილები იმ ბედს, რომელსაც მივყავარ/რომელიც მიმათრევს/“ - ეს ფრაზა არის რასინის მიერ გარდაცვალებამდე ორი წლით ადრე გადაკეთებული, ხოლო თავდაპირველ ვერსიაში ნათქვამია: „Je me livre en aveugle au transport qui m'entraîne“/ „ბრმად ვემორჩილები ტრანსპორტს, რომელსაც მივყავარ“ (Racine 1999, 98). სიტყვა „ტრანსპორტი“ ამ პერიოდის ტექსტებში, რა თქმა უნდა, ნიშნავს არა თანამედროვე ტრანსპორტს, არამედ „ვნებით გამოწვეულ მოძრაობას“ (Racine 2000, 222).

მაშასადამე, აშკარაა პრობლემა, რომელიც სვამს კითხვას: „Phèdre est-elle une esclave de sa passion ou une victime du destin“ / ფედრა თავისი ვნების მონაა თუ ბედისწერის მსხვერპლი?

თუკი ჩვენი მთავარი კითხვაა, ვიცოდეთ, ფედრას გმირები ბედისწერის მსხვერპლნი არიან, თუ სასიყვარულო ვნების მონები, მაშინ, ასევე,

მოგვიწევს პრობლემის სხვა ასპექტების განხილვა: რა როლი აკისრია პიესაში მოხსენიებულ ღვთაებებს? არის თუ არა ეს სასიყვარულო ვნების გავლენით გამოწვეული მონობა? ფედრა ნამდვილად დამნაშავეა თუ ნამდვილად უდანაშაულო? რა როლს თამაშობს საზოგადოება, საზოგადოებრივი აზრი, ფედრას დანაშაულში? რა როლს თამაშობს გრძნობები, კერძოდ, სიყვარული და ვნება ფედრას დანაშაულში? რა როლს თამაშობს ბედი და ბედისწერა ფედრას ტრაგიკულ აღსასრულში?

განვიხილოთ ფედრა, როგორც პერსონაჟი, რომელიც უდანაშაულოცაა და დამნაშავეც. ფედრას პერსონაჟი განასახიერებს უდანაშაულო დამნაშავის იდეას, კონცეფციას, რომელიც გამოკვლეულია სხვადასხვა ლიტერატურულ ნაწარმოებებში და სამეცნიერო ნაშრომებში. ტერმინი უდანაშაულო დამნაშავე ნიშნავს ადამიანს, რომელიც სჩადის დანაშაულს მისი კონტროლის მიღმა არსებული გარემოებების გამო, რადგან მას არ შეუძლია წინ აღუდგეს თავის გრძნობებს.

ფედრას შემთხვევაში, მისი აკრძალული სიყვარული იპოლიტის, მისი გერის მიმართ, არის მამოძრავებელი ძალა მისი დანაშაულებრივი ქმედებებისა. ფედრას სიყვარული იპოლიტის მიმართ არის ტაბუირებული, რომელსაც იგი ვერ უძლებს. მიუხედავად იმისა, რომ მან იცის რა შედეგები შეიძლება მოჰყვეს მის ამ გრძნობას, მისი სიყვარული იპოლიტის მიმართ მაინც გახლავთ აბსოლუტური ძალა, რომელიც შთანთქმავს მას და მიჰყავს გადაწყვეტილებებამდე, რომლებსაც მოგვიანებით ძალიან ნანობს. როგორც თავად ფედრა აღიარებს, „J’ai pris le plus grand de mes maux, j’ai pris l’amour“ (მე დავავადდი ყველაზე დიდი ავადმყოფობით, დავავადდი სიყვარულით). ეს განცხადება ხაზს უსვამს ფედრას უძლურებას მისი გრძნობების მიმართ, რაც საბოლოოდ აიძულებს მას ჩაიდინოს, ასე ვთქვათ, დანაშაულებრივი ქმედებები.

ფედრას „დანაშაული“ პიესის ცენტრალური თემაა და სწორედ ეს იწვევს საბოლოოდ მის დაცემას. მისი დანაშაული დაკავშირებულია არა მხოლოდ მის აკრძალულ სიყვარულთან იპოლიტის მიმართ, არამედ სიცრუესა და ტყუილთან, რომელსაც იგი იყენებს საკუთარი თავის და რეპუტაციის დასაცავად. ფედრას ეს „დანაშაული“ იმდენად დიდია, რომ იწვევს დანაშაულებრივ მოვლენათა ჯაჭვს, რომელიც საბოლოოდ იწვევს მის სიკვდილს (Critchley 2004, 24).

ფედრას დროინდელი სოციალური ნორმები და მოლოდინები მნიშვნელოვან როლს თამაშობს მის „დანაშაულში“. პიესა ვითარდება ძველ საბერძნეთში, საზოგადოებაში, რომელიც დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს პატივს, ღირსებას, მოვალეობასა და რეპუტაციას. ფედრას სიყვარული იპოლიტის მიმართ არის ამ სოციალური ნორმების პირდაპირი დარღვევა, რაც მის ქმედებებს მიუღებელს და დანაშაულებრივს ხდის. ფედრას

ი. ხაჭაპურიძე

დანაშაული განპირობებულია არა მხოლოდ მის სიყვარულით იპოლიტის მიმართ, არამედ იმითაც, რომ მან იცის სოციალური ნორმები, რომლებსაც არღვევს. მისი დანაშაულის მიზეზი გახლავთ უმთავრესად ორი სახის: წინააღმდეგობა იმ სოციალურ მოლოდინებისადმი, რომელიც მისადმი საზოგადოებას აქვს და მისი ლტოლვა აკრძალული სიყვარულისადმი. რაც გახლავთ, ფქატობრივად იწვევს მის დანაშაულებრივ ქმედებებს.

ფედრას სასიყვარულო ვნება უმნიშვნელოვანეს როლს თამაშობს მის დანაშაულში. მისი ემოციები თითქოსდა ორლესული მახვილია, რომელიც უბიძგებს დანაშაულებრივი ქმედებების ჩადენისაკენ და იწვევს დანაშაულის გრძნობას და სინანულს მის ქმედებებზე. ფედრა ემზადება აღიაროს თავისი გრძნობები თეზევსის, მეუღლის წინაშე:

„Ô Jupiter! si je pouvais me taire! Mais mon destin m'accable, et je succombe à mon destin“ (Acte IV, scène 6) (Racine 1999, 26).

ამ ციტატადან კარგად სჩანს როგორ მორჩილებს ფედრა ზედს და როგორ უმწეოდ გრძნობს თავს მის წინაშე. ის ხვდება, რომ ზედი არის ძალა, რომელიც დომინირებს მასზე და ხელს უშლის შეეწინააღმდეგოს თავს.

„Jupiter nous a chargé de deux besaces:

l'une, remplie de nos fautes, qu'il a placée sur le dos;

l'autre contenant celles d'autrui, qu'il a pendue devant“ (Acte I, scène 1) (Racine 1999 28).

ძალიან მნიშვნელოვანია, ასევე, ზედისწერის როლი ფედრას „დანაშაულში“.

მეცნიერთა: დელმას, ფორესტიესა და დონეს აზრით, მითოლოგია და გარეგანი ძალები თამაშობენ უმნიშვნელო როლს პიესაში და უფრო მეტად ორნამენტის, სამშვენისის ფუნქცია აკისრიათ (Delmas, Forestier 1995, 22). გამბელის აზრით, ფედრაში ყოველთვის არის გარეგანი ფატალურობა, რომელიც შეესაბამება იანსენისტურ წინასწარ განწყობას, სადაც ფარული ღმერთი, ისევე როგორც ანტიკური ღმერთები, წინასწარ წყვეტს შედეგს. თუმცა, გოლდმანისვე აზრით, ეს ფატალურობა არის უმწეობის განცდა, რომელიც სათავეს იღებს რასინის თანადროული სოციალურ რეალობიდან (Gambelli 2022, 33).

ფედრა გახლავთ ქალი, რომელიც იმყოფება ვნებისა და ქალღმერთ ვენერასგავლენის ქვეშ, რომელიც შურს იძიებს მის ოჯახზე იპოლიტისადმი მისი გატაცებით. ფედრა ექვემდებარება უმაღლეს ძალას, რომელიც აღემატება მას და რომელიც უბიძგებს მას დანაშაულის ჩადენისკენ. ამიტომაც ბედისწერა ფედრას დანაშაულის ცენტრალური ელემენტი. ის არის მისი დანაშაულის მიზეზიც და ტანჯვის წყაროც. საგულისხმოა ფედრას წიტყვები, როცა იპოლიტს უმხელს თავის გრძნობებს.

„Je ne puis voir sans effroi les traits de mon père.

Je ne puis voir sans horreur ceux de ma mère.

L'un m'a produite, l'autre m'a donné la vie:

Je dois, hélas! être à tous deux également funeste“ (Acte II, scène 5) (Racine 1999, 34).

ფედრა თავის ვნებას ავადმყოფობას უწოდებს, რომლისგან თავის დაღწევაც არ შეუძლია, რითაც ხაზს უსვამს ბედის მნიშვნელობას მის ტრაგიკულ მდგომარეობაში.

„Enone. Quel secret vous dévore ? Parlez. Quelque chose vous presse.

Phèdre. Un mal sans remède. [...]

Enone. Quel mal?

Phèdre. Le fils de Thésée” (acte 1, scène 3).

„Thésée. Qu'as-tu?

Phèdre. Un mal qui me dévore. [...]

Thésée. Quel mal?

Phèdre. Un mal dont je suis coupable. [...]

Thésée. Quel crime as-tu commis?

Phèdre. J'aime“ (acte IV, scène 6) (Racine 1999, 35).

ამრიგად, ფედრას ტრაგიკული სახე წარმოადგენს უდანაშაულო დამნაშავეს უნიკალურ ფსიქოლოგიურ პორტრეტს. იგი დამნაშავეა როგორც ადამიანი, რომელსაც სრულად აქვს გაცნობიერებული საკუთარი დანაშაული, მაგრამ მაინც აგრძელებს ამ გზაზე სვლას. ამავდროულად, იგი უდანაშაულოა, რადგან მისი ქმედებები განპირობებულია არა პირადი არჩევანით, არამედ გარეგანი ძალებით, ღვთაებრივი ჩარევითა და წინასწარ განსაზღვრული ბედისწერით. რასინის „ფედრა“ წარმოგვიდგება, როგორც ღრმა ფსიქოლოგიური ტრაგედია, სადაც მთავარი გმირი ებრძვის საკუთარ თავს სიყვარულის, მოვალეობისა და საზოგადოებრივი მოლოდინების რთულსამკუთხედში. ესნაწარმოებში რჩება უმნიშვნელოვანეს რეფლექსიად ადამიანური ბუნების კომპლექსურობაზე, სადაც პიროვნული სურვილები ეჯახება მორალურ ვალდებულებებს, ხოლო ბედისწერის გარდაუვალი ძალა აკონტროლებს ადამიანის ქმედებებს. სწორედ ეს რთული ფსიქოლოგიური პორტრეტი და დრამატული ინტენსივობა აქცევს „ფედრას“ ფრანგული ლიტერატურის შედევრად.

ი. ხაჭაპურიძე

ლიტერატურა

- Delia, Gambelli. 2022. „The Nurse in Racine’s Phèdre. Between Imitation and Innovation“, *SKENÈ, Journal of Theatre and Drama Studies*, Edited by Rosy Colombo.
- Critchley, Simon, 2004. *I want to die, I hate my life*, Phaedra’s Malaise.
- Forestier, Georges. 2006. *Jean Racine. Grand livre, Biographies*; Gallimard.
- Forestier, Georges. 1999. *Complete Works*, I by Racine.
- Wygant, Amy. 2000. *Medea, Poison, and the Epistemology of Error in Phèdre*. The Modern Language Review, Published By: Modern Humanities Research Association.
- Bertrand, Dominique. 1999. *Lire le théâtre classique*, l’université Blaise Pascal, Clermont II, Editeur Dunod.
- Lépine, Jacques-Jude. 1994. „Phaedra’s Labyrinth as the Paradigm of Passion: Racine’s Aesthetic Formulation of Mimetic Desire“, *Journal of Violence, Mimesis, and Culture*, Volume 1, Michigan State University Press.
- Rohou, Jean. 2009. *Tragedie classique*, Éditeur: Presses Universitaires de Rennes (PUR)
- Delmas, Ch., Forestier, G. 1995. *J. RACINE, Phèdre, editée par Christian Delmas et Georges Forestier*, Paris, Folio Gallimard, (per la traduzione italiana: Fedra e Ippolito, trad. it. di Daniela Della Valle, 2001, Venezia, Marsilio, Università Ca’ Foscari di Venezia, Venezia).
- Starobinski, Jean. 1961. *L’œil vivant*. Corneille, Racine, La Bruyère, Rousseau, Stendhal, Tel, Gallimard, Paris.
- Niderst, Alain. 2001. *Le travail de Racine: Essai sur la composition des tragédies de Racine*, Palis, Éd. Saint-Pierre du Mont.
- Encinas Fons Mónica. 2018. *Fedra y la literatura francesa: rasgos generales de dos Fedras en pugna* (primera parte). La Villa de los Papiros
- Racine. 1999. *Phedre*. Gallimard, Paris.

Literature and Literary Theory

In the Captivity of Passion: The Multilayered World of Racine's Phaedra

Ia Khachapuridze

ia.khachapuridze@atsu.edu.ge

Akaki Tsereteli State University

Kutaisi, Georgia

DOI: <https://doi.org/10.52340/atsu.2025.1.25.12>

The article is dedicated to Jean Racine's tragedy "Phaedra," which is considered a masterpiece of French classicism. The paper explores the concept of the "innocent criminal" through the example of Phaedra's character. The article examines how Racine managed to adapt the ancient plot and humanize the mythological character. It analyzes Phaedra's internal conflict between duty and passion, which ultimately leads to her tragic end. The article pays special attention to the question of whether Phaedra is a slave to her passion or a victim of fate. The paper investigates the role of social norms, public opinion, feelings, and destiny in Phaedra's "crime."

Keywords: feeling, passion, duty, destiny, crime, tragedy, internal conflict.

Jean Racine's 1677 tragedy "Phèdre" stands as a monumental work within French literature, exploring the intricate and often tumultuous landscape of human emotions, particularly love, jealousy, and guilt. The play centers around Phèdre, a woman ensnared by her forbidden love for her stepson Hippolyte, leading to her tragic demise. Racine's narrative is not merely a retelling of classical themes but an innovative interpretation that humanizes the mythological character, making her struggles resonate with contemporary audiences (Rohou 2009, 26).

Literary Context and Innovation.

Racine's "Phèdre" emerges from the rich tradition of classical literature, drawing inspiration from both Euripides' "Hippolytus" and Seneca's "Phaedra." However, Racine opts to follow Seneca's version while introducing innovative solutions that transform the narrative into a deeply psychological exploration of its characters. Unlike the ancient versions, which often emphasize divine punishment and moral lessons, Racine succeeds in portraying Phèdre as a complex individual whose motivations and emotions reflect those of a 17th-century French woman rather than merely a mythological figure. This shift in perspective allows Racine to delve into the nuances of human psychology, creating a character that embodies both strength and vulnerability (Critchley 2004, 23).

ო. ხაჭაპურიძე

Classical Foundations and Aesthetic Principles.

At the heart of “Phèdre” lies the tension between personal desires and societal obligations, a hallmark of French classicism. The play adheres to classical unities—time, place, and action—crafting a tightly woven narrative that heightens the emotional stakes involved. The theme of duty versus freedom of choice is central to understanding Phèdre’s character. Duty in this context is multifaceted; it governs not only Phèdre’s actions but also those of other characters who navigate their own conflicts between personal desires and societal expectations. Phèdre’s internal struggle arises from her passionate love for Hippolyte, which stands in stark contrast to her obligations as a wife and stepmother. This dichotomy positions her as an “innocent criminal,” where her pure intentions are overshadowed by tragic actions driven by uncontrollable emotions. The complexity of her character invites audiences to empathize with her plight while grappling with the moral implications of her choices (Encinas Fons 2018, 44).

Characterization of Phèdre: The Innocent Criminal Paradox.

Phèdre exemplifies the concept of the “innocent criminal,” a term that describes individuals whose transgressions arise from circumstances beyond their control. Her love for Hippolyte is not only taboo but compels her to engage in deceitful acts to protect herself and maintain her reputation. Despite being acutely aware of the potential consequences of her feelings, Phèdre succumbs to an overwhelming force that drives her toward actions she ultimately regrets. Racine’s portrayal emphasizes Phèdre’s psychological complexity; she is aware of her desires yet feels powerless against them. This internal struggle culminates in her tragic downfall as she grapples with guilt and remorse for her actions. Her poignant declaration, “J’ai pris le plus grand de mes maux, j’ai pris l’amour,” encapsulates her helplessness in the face of passion, illustrating how love can become a debilitating affliction (Delmas, Forestier 1995, 13).

Societal Norms and Their Impact on Phèdre’s Actions.

The societal context of ancient Greece significantly influences Phèdre’s fate. The rigid expectations surrounding honor and reputation compel her to act against her desires. Her love for Hippolyte not only defies social conventions but also leads to catastrophic consequences that illustrate how societal pressures can dictate personal choices. Phèdre’s predicament raises critical questions about individual agency within the constraints imposed by society. The interplay between personal desire and social obligation creates fertile ground for tragedy. Phèdre’s struggle reflects broader themes of autonomy versus societal expectations, revealing how external norms can stifle individual expression. The tragic irony lies in her inability to control her feelings while being acutely aware of their implications (Niderst 2001, 27).

The Role of Emotions: A Double-Edged Sword.

Emotions serve as both a driving force and a source of torment for Phèdre. Her passionate love becomes a catalyst for destructive behavior, propelling her toward actions that lead to guilt and regret. Throughout the play, Racine captures Phèdre's internal turmoil as she grapples with conflicting feelings while acknowledging their potentially devastating outcomes. Phèdre's emotional state illustrates the psychological depth Racine imbues in his characters. Her love is depicted as an uncontrollable force that blinds her judgment and compels her toward fatal decisions. This emotional complexity enhances the tragedy as audiences witness a character torn between desire and moral obligation (Starobinski 1961, 34).

Fate and External Forces: The Role of Divine Intervention.

The theme of fate is intricately woven into "Phèdre." Scholars such as Delmas and Forestier argue that external forces—including divine intervention—play crucial roles in shaping the characters' destinies. Phèdre perceives herself as a victim of fate, unable to resist the pull of her passions. This fatalism reflects broader philosophical questions regarding free will versus determinism within human behavior. Racine's exploration introduces ambiguity regarding responsibility for one's actions. The tension between being an agent of one's choices and succumbing to external forces complicates the moral landscape within which Phèdre operates. As she grapples with her feelings for Hippolyte, she simultaneously confronts the inevitability of divine retribution (Gambelli 2022, 32).

Conclusion: Innocent Criminality in Tragedy. In conclusion, Phaedra's tragic figure represents a unique psychological portrait of an innocent criminal. She is guilty as a person who is fully aware of her transgression, yet continues down this path. Simultaneously, she is innocent because her actions are determined not by personal choice, but by external forces, divine intervention, and predetermined fate. Racine's "Phèdre" emerges as a profound psychological tragedy, where the protagonist struggles with herself in the complex triangle of love, duty, and societal expectations. This work remains an essential reflection on the complexity of human nature, where personal desires collide with moral obligations, while the inevitable force of fate controls human actions. It is this complex psychological portrait and dramatic intensity that makes "Phèdre" a masterpiece of French literature.